

Ako hodnotia výsledky NP PRIM II. materské školy

Ako hodnotia výsledky NP PRIM II. materské školy

Autorky:

Eva Ďuríková
Martina Kubánová

Poradie vydania:

prvé

Rok vydania:

2023

ISBN 978-80-974379-5-4

EAN 9788097437954

Ako hodnotia výsledky NP PRIM II. materské školy

Eva Ďuríková

Martina Kubánová

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore
z Európskeho sociálneho fondu
v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

Obsah

Úvod	6
MŠ Banské	8
MŠ Bystrany	9
MŠ Doľany	10
MŠ Drahňov	11
MŠ Hlavná, Gelnica	12
MŠ Slovenská, Gelnica	13
MŠ Gíraltovce	14
MŠ Hlinné	15
MŠ Hodruša-Hámre	16
MŠ Hrabušice	17
MŠ Chmeľov	18
MŠ Chminianske Jakubovany	19
MŠ Chmiňany	20
MŠ Ihľany	21
MŠ Jasov	22
MŠ Jastrabie nad Topľou	23
MŠ Kružlová	24
MŠ Kuzmice	25
MŠ Levice	26
MŠ Liptovská Teplička	27
MŠ Malčice	28
MŠ Pečovská Nová Ves	29
MŠ Raslavice	30
MŠ Sobrance	31
MŠ Soľ	32
MŠ Komenského, Spišská Nová Ves	33

MŠ Tehelná, Spišská Nová Ves	34
MŠ Spišský Štiavnik	35
MŠ Stará Ľubovňa	36
MŠ Švedlár	37
MŠ Vechec	38
MŠ Veľká Lomnica	39
MŠ Veľké Blahovo	40
MŠ P. O. Hviezdoslava, Veľké Kapušany	41
MŠ L. N. Tolstého, Veľké Kapušany	42
MŠ Vikartovce	43
MŠ Vydrník	44
MŠ Zborov	45
MŠ Zemplínska Teplica	46
MŠ Poľná, Zlaté Klasy	47
MŠ Školská, Zlaté Klasy	48
MŠ Žehra	49
Abecedný zoznam ďalších materských škôl zapojených v projekte NP PRIM II	50
Záver	53

Úvod

Národný projekt Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít II. – (NP PRIM II. – PProjekt Inklúzie v Materských školách), ktorý realizoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, sa sústredoval na sociálnu inklúziu v jej širšom kontexte, prácou s rómskymi rodinami a deťmi okrem prostredia materskej školy aj v ich prirodzenom domácom prostredí.

Národný projekt PRIM II. je súčasťou národných projektov Take away balíka, ktoré riešili tému sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných rómskych komunít (ďalej MRK) prostredníctvom komplexného pôsobenia rôznych pomáhajúcich profesii. Projekty boli zamerané na terénnu sociálnu prácu, činnosť komunitných centier, podporu sociálnych determinantov zdravia, asistenciu pri vysporiadani pozemkov pod rómskymi obydliami a podporu inkluzívneho prostredia v materských školách v 150 obciach s najvyššou mierou indexu podrozvinutosti v SR. Projekt bol financovaný z Európskeho sociálneho fondu.

Hlavnou aktivitou projektu NP PRIM II. bola systematická podpora účasti detí z prostredia MRK na predprimárnom vzdelávaní v období od 11/2020 do 08/2023. Cieľom projektu bolo zvýšiť počet detí z MRK, ktoré absolvujú predprimárne vzdelávanie, a zlepšiť ich školskú úspešnosť a to jednak:

- systematickou podporou účasti detí z prostredia MRK na predprimárnom vzdelávaní,
- vytváraním inkluzívneho prostredia v MŠ,
- realizovaním desegregačných a osvetových aktivít,
- prostredníctvom odborných služieb poskytovaných priamo v materských školách, najmä činnosti odborných a pedagogických zamestnancov, vrátane pedagogickej asistentky/asistenta (v minulosti asistent učiteľa) a rodičovských asistentiek a asistentov, ktorí vytvorili most medzi materskou školou a rodinou.

Hlavnými cieľovými skupinami národného projektu PRIM II. boli deti z MRK, ich rodičia, príslušníci/príslušníčky a obyvatelia/obyvateľky MRK.

Prioritnou oblasťou tiež bolo zlepšenie pripravenosti materských škôl na zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania tak, aby efektívne zvládali prácu s deťmi a s rodičmi so sociálne znevýhodneného prostredia, a to posilnením spolupráce s rodinami a asistenciou rodičov v prostredí materských škôl. Ukázalo sa, že pozícia rodičovskej asistentky a asistenta bola klúčová pre vtiahnutie rodičov do prostredia MŠ, čo pomohlo k zvýšeniu dochádzky detí.

Dôležitým prvkom projektu PRIM II., ktorý prispieval ku kvalitnejšiemu inkluzívному vzdelávaniu, bolo zavedenie dočasných vyrovnávacích opatrení (v zmysle § 8a ods. 4 zákona č. 365/2004 Z. z.) vo forme preferenčného zamestnávania Rómov a Rómok s cieľom zvýšiť ich uplatniteľnosť v pedagogických a odborných profesiách systému vzdelávania a taktiež zvýšiť zamestnanosť Rómov v kontexte sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných komunít. Aplikované boli na všetkých pracovných pozíciách.

Táto publikácia podáva stručné zhrnutie niekoľkoročných skúseností inkluzívnych tímov materských škôl zapojených do projektu PRIM II., ako ovplyvnili projektové aktivity v materskej škole a spolupráca s rodinou umiestnenie detí do materskej školy, zvýšenie počtu detí z MRK v materskej škole, ako sa v priebehu projektu rozvíjala spolupráca s rodičmi a aké boli prínosy práce členiek a členov inkluzívneho tímu. Prezentuje ho pohľadom vybraných materských škôl zapojených do projektu v abecednom poradí.

V projekte bolo za celú dobu jeho trvania od 11/2020 do 08/2023 zamestnaných 762 zamestnankyň a zamestnancov, z čoho 41,21 % tvorili Rómovia a Rómkы (314 osôb). Na jednotlivých pozících pedagogických asistentiek/ asistentov (PA) pracovalo 316 osôb, z toho 156 Rómov a Rómkов (49,37 %). Na pozícii odbornej zamestnankyne/zamestnanca (OZ) pracovalo 144 osôb, z toho 15 Rómov a Rómkов. Na pozícii rodičovskej asistentky/asistenta (RA) pracovalo 140 osôb, všetci boli Rómovia a Rómkы. Okrem týchto pozící bola v projekte aj pozícia koordinátorky/koordinátora inkluzívneho vzdelávania (KIV) v počte 162 osôb. Spravidla to boli riaditeľky/riadiťelia MŠ alebo ich zástupkyne/zástupcovia, prípadne kmeňové zamestnankyne MŠ.

¹Údaj o počtoch zamestnancov a zamestnankyň na jednotlivých pracovných pozících je uvedený ako kumulatívny za celé trvanie projektu.

MŠ Banské

Adresa	Banské 284, 094 12
Okres/kraj	Vranov nad Topľou / Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	3
Rodičovskí asistenti	3
% Rómov v inkluzívnom tíme	40 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II. ²	90
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Jana Uchaľová

Počas projektu sa zvýšil počet detí z MRK, navštevujúcich MŠ, najmä vďaka spolupráci a pravidelnej komunikácii rodičovských, pedagogických a odborných zamestnancov s rodičmi detí z MRK. K zlepšeniu dochádzky detí z MRK do škôlky napomáhali individuálne a skupinové aktivity s rodičmi, ktoré organizovali rodičovské asistentky (osobné návštevy v rodinách, vhodná komunikácia a prístup k rodičom, organizovanie spoločných aktivít) aj samotná prítomnosť rodičovských asistentiek v MŠ. Veľkým prínosom pôsobenia rodičovských a pedagogických asistentov a asistentiek v materskej škole bolo **zlepšenie komunikácie s deťmi v rómskom jazyku**, lepšia spolupráca medzi materskou školou a rodičmi detí z MRK, zlepšenie hygienických návykov u detí z MRK a v neposlednom rade aj **rozšírenie vedomostí u učiteľiek v MŠ ohľadom práce s deťmi z MRK**.

²Ide o deti z rómskych komunit a marginalizovaných rómskych komunit za celé trvanie projektu NP PRIM II. Počet detí v jednotlivých MŠ sa môže lísiť vzhľadom na kompletizačiu údajov v ITMS2014+.

MŠ Bystrany

Adresa	Bystrany 98, 053 62
Okres/kraj	Spišská Nová Ves/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	156
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Nikola Dunková a Jana Pendráková

Významným podnetom pre zlepšenie dochádzky detí do MŠ, zvyšovanie záujmu detí o MŠ a v konečnom dôsledku aj zvýšenie počtu detí z MRK v materskej škole bola **spolupráca všetkých členiek inkluzívneho tímu**, ktoré pravidelne spolupracovali s rodičmi, v čase neprítomnosti detí v MŠ ich navštevovali v domácom prostredí, realizovali **pravidelné návštevy v rodinách detí**. V rámci budovania dobrej spolupráce mali rodičia možnosť zoznámiť sa s denným režimom detí v MŠ, prostredím MŠ, inkluzívny tím priebežne podával rodičom informácie o napredovaní ich detí. Odborné zamestnankyne inkluzívneho tímu realizovali vstupnú aj výstupnú diagnostiku, pravidelne sledovali a hodnotili napredovanie detí, motivovali ich **slovnými hodnoteniami** a pochvalami, často aj za drobné úspechy.

MŠ Dolány

Adresa	Dolány 2, 053 02
Okres/kraj	Levoča/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	96
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Anna Nemcová, PhD.

Zvýšenie počtu detí v MŠ aj záujmu rodičov detí o pravidelnú dochádzku do MŠ bolo dôsledkom dobrej spolupráce materskej školy a rodín detí z MRK. **Rodičia sa priebežne aktívne zapájali do rôznych spoločných aktivít majority a rómskej komunity** (deň matiek, deň detí, mesiac úcty k starším, spoločné vystúpenia detí atď.), ktoré realizovala materská škola spoločne so základnou školou. Členovia inkluzívneho tímu, najmä rodičovské asistentky, pedagogické asistentky a školská špeciálna pedagožička, **poskytovali rodičom individuálne konzultácie, praktizovali individuálny prístup k deťom** a v prípade potreby navštevovali rodiny v ich domácom prostredí.

MŠ Drahňov

Adresa	Drahňov 170, 076 74
Okres/kraj	Michalovce/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	25 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	73
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Iveta Capová

Materská škola podnietila záujem rodičov z MRK o umiestnenie ich detí do materskej školy prostredníctvom realizácie **širokej ponuky spoločných aktivít detí a rodičov, z majority aj MRK** (spoločné výlety, exkurzie, športový deň, MDD, aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov, divadelné predstavenia, návšteva rôznych inštitúcií – obchodu, knižnice v ZŠ, pošty, stavanie mája, posedenie pri stromčeku, Deň matiek a pod.). Tieto aktivity boli „lákadlom“ pre rodičov, aby s dôverou umiestnili svoje deti do materskej školy. **Pôsobenie rodičovskej asistentky, pochádzajúcej z rómskej komunity, významne zlepšilo komunikáciu a spoluprácu medzi pracovníkmi MŠ a rodinami**, umožnilo prácu s rodičmi priamo v rodinách aj v materskej škole, kde rodičovská asistentka v spolupráci s ostatnými členmi inkluzívneho tímu realizovali **každodenný stimulačný program** pre deti, ktoré to potrebovali.

MŠ Hlavná, Gelnica

Adresa	Hlavná 117, 056 01 Gelnica
Okres/kraj	Gelnica/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	22
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Zuzana Macejková

Veľkým prínosom pre zlepšenie komunikácie medzi MŠ a rodinami z MRK boli jednoznačne rodičovský asistent a asistentka, najmä ich návštevy v rodinách detí a **komunikácia s deťmi najmä v období adaptácie v MŠ**. Pre napredovanie detí bol dôležitý aj prístup rómskej pedagogickej asistentky pri komunikácii s deťmi a **individuálny prístup** školskej špeciálnej pedagogičky. Súčinnosť spolupráce týchto, ale aj ostatných členov inkluzívneho tímu viedla k zvýšeniu záujmu rodičov z MRK o umiestnenie detí v MŠ a zlepšeniu pravidelnej dochádzky detí, ktoré MŠ navštevovali. Napomáhali tomu aj **spoločné akcie**, či už v **triedach alebo v komunité** (vystúpenia detí v rámci tried podľa školského vzdelávacieho programu, spoločné stretnutia rodičov, detí a inkluzívneho tímu – úcta k starším, tvorivé dielne, zdobenie vianočného stromčeka v MŠ – vytváranie ozdôb, jarné vystúpenie – pálenie Moreny, deň Rómov, vystúpenie pri príležitosti Dňa matiek, športové súťaže s deťmi a rozlúčka s predškolákmami).

MŠ Slovenská, Gelnica

Adresa	Slovenská 49, 056 01 Gelnica
Okres/kraj	Gelnica/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	4
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	34
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Daniela Danková

K zvýšeniu počtu detí z MRK v MŠ prispelo viacero faktorov – **dostatok pedagogických asistentov a asistentiek, prítomnosť školskej špeciálnej pedagogičky a neposlednom rade aj rodičovského asistenta**, čo významne ovplyvnilo komunikáciu s rodičmi a lepšiu dochádzku detí do MŠ. Komunikácia s rodičmi zo strany riaditeľky a celého inkluzívneho tímu, ich kvalitná práca a prístup k deťom aj rodičom prispeli k rýchlej adaptácii detí z MRK a zlepšeniu ich dochádzky do MŠ. **Osvetou a dosahovaním dobrých výsledkov pri práci s deťmi** sa inkluzívному tímu darilo priebežne riešiť aktuálne problémy (nedôvera a nezáujem rodičov, výhovorky pri dochádzke detí do MŠ) a zvyšovať dôveru rodičov k materskej škole. **Zohratý inkluzívny tím a dobrá klíma na pracovisku** sú zárukou dobrej spolupráce aj s rodičmi. Podľa vyjadrenia členov tímu bol prospech z realizácie projektu obojstranný: „Byť viac empatický k rôznym národnostiam a etnikám. Nikoho nezmeníme, len môžeme zmeniť nás uhol pohľadu a názor na rôzne kultúry a teda aj Rómov. ... A my sme sa celý projekt snažili, aby (rodičia) pochopili, čo učíme naše deti. Oni (rodičia) „učili“ nás, že sa máme zo života viac radovať, zabávať, tešiť a nie iba robiť :-D.“

MŠ Giraltovce

Adresa	Dukelská 62, 087 01 Giraltovce
Okres/kraj	Svidník/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	4
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	29 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	55
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	PhDr. Daniela Roguľová

Kvalitná komunikácia všetkých členov inkluzívneho tímu s rodičmi, pravidelné návštevy rodičovskej asistentky v rodinách, propagácia a aktivity školy v rámci spolupráce s rodinou, ktoré zdôrazňovali význam, dôležitosť a potrebu pravidelnej dochádzky do materskej školy pre úspešný život detí v budúcnosti – to všetko napomohlo k zlepšeniu dochádzky detí do MŠ a zvýšeniu záujmu rodičov z MRK zapísali deti do škôlky. MŠ umožnila zapájať všetky deti bez rozdielu do všetkých aktivít, súťaží a vystúpení. **Prezentovanie úspechov detí bolo motiváciou pre ostatné deti a ich rodičov.** Podľa skúseností inkluzívneho tímu je potrebné, aby sa rodičia aktívne podieľali na činnosti školy a získali lepšiu predstavu o jej fungovaní a význame pre ich deti. Počas projektu umožňoval väčší počet členov inkluzívneho tímu zameriať činnosť na viacero oblastí - **pedagogickú asistenciu deťom realizovali pedagogické asistentky, stimulácie detí viedla školská špeciálna pedagogička v spolupráci s RA a PA, pomoc rodičom, osvetu a ukážky vzdelávania detí v domácnosti realizovala rodičovská asistentka.** Záber činností a pôsobenia inkluzívneho tímu mohol byť preto širší a komplexnejší.

MŠ Hlinné

Adresa	Hlinné 76, 094 35
Okres/kraj	Vranov nad Topľou/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	60 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	72
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Jana Hudáková

Hoci sa v priebehu projektu nezvýšil počet detí z MRK v materskej škole, cenný je prínos každej pozície v inkluzívnom tíme. V porovnaní s minulosťou NP PRIM II. ponúkal **komplexnejšiu pomoc všetkým subjektom – deťom, rodičom aj materskej škole**. Spoločné výlety, turistické vychádzky, tvorivé dielne, besiedky, brigády. Spolupráca rodín s rodičovskou asistentkou umožnila rodičom získať veľa informácií o aktivitách detí v MŠ, **rodičia mali v domácom prostredí možnosť aktívne sa zapájať do vzdelávania svojich detí, pozorovať prácu RA a sledovať osvojovanie a upevňovanie si poznatkov napr. formou pracovných listov**. Tieto faktory **napomáhali zlepšiť dochádzku detí z MRK do materskej školy**.

MŠ Hodruša-Hámre

Adresa	Kyslá 256, 966 61 Hodruša-Hámre
Okres/kraj	Žarnovica/Banskobystrický kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	21
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Alena Pittnerová

Podmienky projektu umožňovali prostredníctvom práce všetkých členov inkluzívneho tímu **širokú škálu prístupov a aktivít** zameraných na deti z MRK: s pomocou rodičovských a pedagogických asistentiek mohli učiteľky MŠ uplatňovať **individuálny prístup k deťom z MRK**, realizovať **individuálne stimulácie na základe depistáže**, napomáhať adaptácii detí z MRK v MŠ. Rodičovská asistentka spolu s pedagogickou asistentkou **pomáhali rodinám pri riešení problémov**, umožňovali rodičom aktívne sa zapájať do rôznych aktivít (kultúrne, športové, tvorivé dielne), pomáhali v prípade potreby s doručovaním hygienických balíkov rodinám v komunitе. Návštevy asistentiek v rodinách a rozhovory s rodičmi pomáhali rodičov vtáhovať do výchovno-vzdelávacieho procesu ich detí a **zvyšovať ich záujem o účasť aj mladších detí v MŠ**.

MŠ Hrabušice

Adresa	Hlavná 369, 053 15
Okres/kraj	Spišská Nová Ves/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	4
Odborní zamestnanci	2
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	29 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	97
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	PaedDr. Radoslava Flimerová

Najdôležitejším podnetom pre rodičov, ktorí majú záujem zapísť do MŠ aj mladšie, aj 3-ročné deti, je vysoká kvalita práce a prístup pedagogických a odborných zamestnancov a zamestnankýň materskej školy k deťom a rodinám – **otvorenosť, úroveň komunikácie a rovnaký prístup ku všetkým**. Individuálny prístup pedagogických asistentiek a školského špeciálneho pedagóga a pedagičky a pomoc deťom z MRK pri odstraňovaní jazykovej bariéry pomohli nielen zvýšiť počet detí, ale aj zlepšiť dochádzku detí do materskej školy. Najväčším prínosom projektu bolo pre MŠ zamestnanie asistentiek (PA, RA) a školského špeciálneho pedagóga a pedagičky, ktorí sa stali prirodzenou súčasťou inkluzívneho tímu. **Návštevy v rodinách, ale aj účasť rodičov na aktivitách MŠ napomáhajú v odstraňovaní predsudkov a stereotypov**. Zapájanie detí z MRK (a ich rodičov) do bežného výchovno-vzdelávacieho procesu je cestou k odstraňovaniu segregácie.

MŠ Čhmeľov

Adresa	Chmeľov 217, 082 15
Okres/kraj	Prešov/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	20 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	34
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Lívia Zajacová

Významnú úlohu vo zvýšení počtu detí a na zlepšenie dochádzky detí z MRK do materskej školy zohrala **osobnosť a práca rodičovskej asistentky**. Podnietila záujem rodičov zapísanie do MŠ aj **mladšie deti**, nielen predškolákov. Vzťahy medzi MŠ a rodinami sa upevňovali najmä počas spoločných výletov.

MŠ Chminianske Jakubovany

Adresa	Chminianske Jakubovany 21, 082 33
Okres/kraj	Prešov/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	4
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	0 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	188
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Ružena Kušníriková

Dochádzka detí do MŠ bola aj pred spustením projektu veľmi dobrá, aj kým trieda bola iba jedna. Vybudovaním novej 5-triednej MŠ sa kapacita zvýšila. Práca inkluzívneho tímu bola pre MŠ veľkým prínosom, hlavne tam, kde MŠ navštievujú iba deti z MRK, čo uľahčilo prácu učiteľkám pri vyššom počte detí v triede. Pozícia pedagogického asistenta by mala byť v každej triede, tak ako aj odborného zamestnanca, ktorý pomáha pri včasnej diagnostike dieťaťa a správnom nasmerovaní rodiča ako pomáhať dieťaťu lepšie sa pripraviť na ZŠ. **Osvedčilo sa zapájanie Rómov do prác v MŠ** (kurič, upratovačka, pomocná vychovávateľka) – nebáť sa ich zamestnať, poukázať na dôležitosť vzdelania, ktoré im umožní uchádzať o prácu aj v MŠ, obci, ZŠ, KC, teréne. Návštevy v rodinách, spoločné oslavy významných sviatkov v MŠ, obci – Vianoce, Úcta k starším, Deň matiek, Fašiangy, Vynášanie Moreny, Stavanie mája, Deň Rómov, spoločné posedenie pri čaji, káve, rozlúčka detí s MŠ, Juniáles – pomáhajú budovať vzájomný rešpekt, úctu a dôveru medzi MŠ a komunitou.

MŠ Chmiňany

Adresa	Chmiňany 204, 082
Okres/kraj	Prešov/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	29 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	61
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Terézia Cenká

Kapacita škôlky, možnosť využívať pomoc asistentky a odbornej zamestnankyne umožnili MŠ realizovať individuálny prístup k deťom. Priama komunikácia s rodičmi v teréne prostredníctvom pedagogických asistentiek a odbornej zamestnankyne vytvárali možnosti intenzívnejšie ich zapájať do diania v MŠ, pedagógovia mali čas a priestor individuálne sa venovať každému dieťaťu podľa jeho potrieb. V neposlednom rade veľmi pomohol paušál, ktorý bolo možné čerpať na didaktické pomôcky, keďže deti z MRK si do škôlky nepriniesli nič. Pre inkluzívny tím bolo dôležité predovšetkým spoločné plánovanie aktivít, možnosť vzdelávať sa, naučiť sa komunikovať s rodičmi, pochopiť prístup detí a hlavne rodičov z MRK, priblížiť sa ich svetu, naučiť sa porozumieť ich potrebám. Vzájomné porozumenie podporilo zvýšenie záujmu rodičov o umiestnenie detí do materskej školy.

MŠ Ihľany

Adresa	Ihľany 51, 059 94
Okres/kraj	Kežmarok/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	75 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	67
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Iveta Pomrová

Podpora vedenia obce pri zvýšení kapacity MŠ umožnila zvýšiť počet zaškolených detí z MRK. Pri zlepšení dochádzky týchto detí zohráva úlohu vzájomná spolupráca medzi MŠ a komunitou/rodinami detí. **MŠ formou otvorených hodín umožňuje rodičom nahliadnuť do práce pedagogičiek a ostatných členiek inkluzívneho tímu**, čo prispieva k dôveri rodičov k MŠ a ich spokojnosti, ako aj dobrej komunikácii medzi členmi inkluzívneho tímu a rodičmi detí. Rodičovská asistentka realizuje okrem práce v MŠ aj aktivity s tými deťmi z komunity, ktoré ešte nenaštavujú materskú školu, organizuje spoločné stretnutia, tvorivé dielne a posedenia s rodičmi.

MŠ Jasov

Adresa	Školská 3, 044 23 Jasov
Okres/kraj	Košice-okolie/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	5
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	56 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	70
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Ľuboslava Kellerová

Spolupráca rodičovských asistentiek s rodičmi a vzájomná spolupráca rodičovských a pedagogických asistentiek pomohli zintenzívniť spoluprácu s rodinami detí, organizovať **spoločné aktivity s rodinami** (sánkovačka, stavanie snehuliaka, vyrábanie veľkonočnej výzdoby, grilovanie, rôzne výlety a iné). Rodičia mali **možnosť oboznámiť sa s fungovaním MŠ**, mali možnosť vidieť, ako pracujú ich deti, čo viedlo k prehĺbeniu dôvery rodičov k MŠ, zlepšeniu dochádzky detí do MŠ a zvýšenému záujmu rodičov o umiestnenie detí v MŠ do materskej školy.

MŠ Jastrabie nad Topľou

Adresa	Jastrabie nad Topľou 155, 094 35
Okres/kraj	Vranov nad Topľou/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	60 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	23
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Bc. Lucia Bižová

Kľúčom k zlepšeniu dochádzky a zvýšeniu počtu detí z MRK v materskej škole bol jednoznačne **kvalitný pedagogický kolektív a funkčná spolupráca s rodinou, zriaďovateľom, ZŠ, komunitným centrom a ďalšími organizáciami**. Vďaka finančným paušálom a podpore projektu NP PRIM II. mohli byť naplnené potreby detí, rodičov aj pedagógov. Inkluzívny prístup k výchove a vzdelávaniu, ale aj náplň a organizácia práce rodičovskej asistentky bola prínosom, zlepšila sa spolupráca s rodinami, bolo viac možností na komunikáciu s rodičmi, na spoločné akcie a aktivity, v ktorých je potrebná spolupráca účastníkov. Vďaka spoločnej práci inkluzívneho tímu v MŠ bolo možné lepšie pripraviť deti na vstup do ZŠ. **Spoločné aktivity rómskych a nerómskych detí sú cestou, ako zlepšiť vzťahy nielen medzi deťmi, ale dokážu pritiahať aj dospelých na tieto aktivity, čo umožňuje sa postupne navzájom spoznávať a spolupracovať.**

MŠ Kružlová

Adresa	Kružlová 103, 090 02
Okres/kraj	Svidník/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	76
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Ivana Bačovčinová

Zvýšenie kapacity MŠ, zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania, dotácia na stravu a osveta rodičovských asistentiek a pedagogického asistenta a asistentky v rómskych rodinách boli hlavnými faktormi zvýšenia počtu detí z MRK zapísaných do materskej školy a zlepšenia ich dochádzky. Rodičovské asistentky pomáhali rozvíjať spoluprácu MŠ s rodinami, organizovali spoločné aktivity a podporovali účasť rodín z MRK na aktivitách organizovaných obcou a komunitným centrom. **Rodičovské asistentky** významne pomáhali deťom pri prekonávaní jazykovej bariéry a adaptácii detí v MŠ.

MŠ Kuzmice

Adresa	Hlavná 267, 076 12 Kuzmice
Okres/kraj	Trebišov/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	25 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	27
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Ľubica Lachvajderová

K zvýšeniu počtu detí z MRK v našej MŠ prispelo najviac zvýšenie povedomia o MŠ, osobná komunikácia s rodičmi detí v komunite a **dobré skúsenosti rodičov**, ktoré **navzájom zdieľali** v komunite. K zlepšeniu dochádzky detí z MRK do MŠ prispela takmer každodenná osobná, či telefonická komunikácia s rodičmi detí (ohľadom neprítomnosti detí v MŠ, o zdravotnom stave detí a pod.), kde bola dôležitá aj práca rodičovskej asistentky s rodičmi detí. Najväčšími prínosmi práce inkluzívneho tímu bolo prelomenie bariér medzi MŠ a rodinami, zlepšenie spolupráce s rodinou, individuálny prístup k deťom, čo sa odzrkadlilo na zlepšení dochádzky detí a formovaní pozitívnej klímy v jednotlivých triedach. Je dôležité zapojiť rodičov do prípravy spoločných aktivít, dať im šancu prejaviť sa a vyjadriť svoj názor, zapájať ich do všetkého, aby sa lámali bariéry a predsudky a aby sa navzájom od seba učili Rómovia aj majorita.

MŠ Levice

Adresa	P.O. Hviezdoslava 20, 934 32 Levice
Okres/kraj	Levice/Nitriansky kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	3
% Rómov v inkluzívnom tíme	71 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	39
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Katarína Olejárová

Najdôležitejším faktorom, ktorý prispel k zlepšeniu dochádzky a k zvýšeniu počtu zapísaných detí do MŠ boli jednoznačne empatia a záujem všetkých členiek inkluzívneho tímu o deti a ich rodiny. Pravidelná komunikácia s rodičmi a obyvateľmi z MRK (osobný rozhovor, komunikácia cez sociálne siete, návštevy v rodinách, zber šatstva a iných potrebných vecí do domácnosti, spoločné aktivity v komunité: brigády, Deň detí, Mikuláš, Deň Rómov) jednoznačne prispeli k zvýšeniu počtu detí z MRK v materskej škole. Zlepšenie dochádzky podporili osobné návštevy pedagogických asistentiek v rodinách a osveta a sprevádzanie detí z komunity do MŠ rodičovskou asistentkou. Inkluzívny tím sa nárastom počtu detí rozšíril, preto mohol poskytnúť pomoc a rady viacerým klientom z MRK, zabezpečiť **odbornú individuálnu stimuláciu pre deti z MRK** i ostatné deti. Veľmi sa osvedčila úzka spolupráca s dobrovoľníkmi, občianskymi združeniami, zaoberajúcimi sa pomocou pre sociálne skupiny v zlej životnej situácii.

MŠ Liptovská Teplička

Adresa	Ul. Štefana Náhalku 396/10, 059 40
Okres/kraj	Poprad/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	2
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	25 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	47
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Olga Fendeková

Intenzívna práca členov inkluzívneho tímu aj práca rodičovskej asistentky, ktorá pravidelne navštievovala rodiny detí, prispeli k zlepšeniu dochádzky detí z MRK do materskej školy. Pre budovanie vzájomnej dôvery medzi MŠ a rodičmi je potrebné sa osobne stretávať s rodičmi, **každodenne komunikovať, riešiť vzájomné požiadavky a problémy, ale aj pozitívne hodnotiť spoluprácu a vyzdvihovať a chváliť aj malé pokroky u detí, zdôrazňovať dobré skúsenosti a výsledky**. Pozitívom NP PRIM II je aj to, že pedagogické asistentky a rodičovské asistentky sú Rómky priamo z komunity, čo prinieslo otvorennejšiu komunikáciu s detmi, rodičmi a učiteľkami MŠ a pravidelné spoločné stretávanie (workshopy, vianočné posedenie, deň matiek).

Adresa	Hlavná 175, 072 06 Malčice
Okres/kraj	Michalovce/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	3
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	40 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	69
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Dis. Lenka Marcinová , Bc. Lucia Tomková

Dobrá atmosféra a spolupráca zamestnancov v rámci inkluzívneho tímu podporili zvýšenie počtu zapísaných detí z MRK do MŠ, zlepšila sa aj ich pravidelná dochádzka do MŠ. Podporujúce prostredie umožnilo realizovať spoločné aktivity s rodinami a návštevy rodičovskej asistentky v rodinách. **Priateľská komunikácia s rodičmi**, zapájanie rodičov do aktivít MŠ a práca odborných zamestnankýň umožnili venovať sa deťom individuálne, sprostredkovať rodičom priebežne pokroky ich detí, pochváliť šikovnosť detí a prípadné **otázky rodičom podrobnejšie vysvetliť**. Prínosom pre prácu inkluzívneho tímu bola pomoc pedagogičkám, najmä zapojením nových ľudí prevažne z prostredia komunit na nové pozície RA a PA a zakúpenie rôznych didaktických pomôcok.

MŠ Pečovská Nová Ves

Adresa	Školská 459/12, 082 56 Pečovská Nová Ves
Okres/kraj	Sabinov/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	3
Rodičovskí asistenti	3
% Rómov v inkluzívnom tíme	30 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	56
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Slávka Stracenská

Aj vďaka NP PRIM II je vzdelávanie atraktívnejšie a prístupnejšie pre všetky deti v obci. Nová budova MŠ, príjemný kolektív a aktivity s deťmi a rodičmi prispeli k vyššiemu záujmu rodičov o vzdelávanie detí z MRK v MŠ. K lepšej dochádzke detí prispela dobrá spolupráca inkluzívneho tímu MŠ s rodičmi a pomáhajúcimi profesiami, návštevy v rodinách, otvorené hodiny, exkurzie, tvorivé dielne a zážitkové učenie mimo školu aj vďaka paušálnemu príspevku z projektu. Získať si dôveru rodičov v MŠ pomáha v prvom rade **intenzívna komunikácia s rodičmi, včasná informovanosť, empatický prístup, otvorené hodiny, spoločné aktivity s rodičmi a práca v rodinách**. Spolupráca s inkluzívnym tímom umožňuje individuálny prístup aj individuálnu špeciálno-pedagogickú starostlivosť mimo triedy, a tiež prácu v rodinách. Dôraz pritom kladú na empatiu, rovnocenný prístup a možnosti vzdelávania pre všetky deti, organizovanie spoločných aktivít a spoluprácu a komunikáciu s rodičmi.

MŠ Raslavice

Adresa	Toplianska 152, 086 41 Raslavice
Okres/kraj	Bardejov/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	4
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	14 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	48
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Gabriela Hanisek Salová

Zlepšiť dochádzku a zvýšiť počet detí z MRK v MŠ pomohla prítomnosť rómskej rodičovskej a pedagogickej asistentky, ich pomoc s tlmočením a osobné rozhovory s rodičmi aj v rómskom jazyku. Pred vznikom inkluzívneho tímu rodiča často nerozumeli, mali strach, nedôverovali MŠ. **Kľúčovým prístupom v MŠ je pravidelnosť, systematicosť, láskovosť – pri práci s rodičmi aj deťmi z MRK.** Nepodceňovať ich, zadávať im úlohy a vyžadovať ich splnenie. Veľkú úlohu zohrali aktivity z oblasti sociálnej a finančnej gramotnosti Aflatoun, ako aj nás vlastný projekt Hráme sa s Aničkou na rozvoj komunikačných kompetencií detí z MRK. Dôležité tiež je dôrazne predchádzať diskriminácii a segregácii a vysvetľovať to všetkým rodičom – byť trpežlivý, nedať sa odraziť stážnosťami a žiadať, aby všetci dodržiavalia a rešpektovali platnú legislatívnu. Zabezpečovať účasť všetkých detí a rodičov na akciách a aktivitách, ktoré MŠ organizuje. **Pristupovať ku všetkým deťom rovnako v rámci celej MŠ.** Pracovať s láskou a nádejou, že aj naše malé činy dokážu priniesť pozitívne výsledky.

MŠ Sobrance

Adresa	Gagarinova 916/2A, 073 01 Sobrance
Okres/kraj	Sobrance/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	17 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	63
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Liana Szilagiová, Mgr. Gabriela Štofilová

K vyššiemu zapojeniu detí z MRK a zlepšeniu ich dochádzky pomáhajú najmä dobré skúsenosti z predošlého roku a osveta rodičov. Kľúčová je tiež **práca v teréne a oboznámenie sa s problémami rodičov, ľudský prístup a trpezlivá komunikácia aj v rómskom jazyku za pomoci asistentiek**. Dôležité sú tiež rôzne výlety, nové hračky a vyvážená strava pre deti. K zlepšovaniu vzťahov komunit v rámci obce prispievajú spoločné výlety, hry a aktivity vonku, častejšie vystúpenia rómskych detí na verejnosti, ich zapájanie do školských súťaží, aj spoločné oslavy na Deň Rómov, aby majorita spoznala ich zvyky a tradície.

Adresa	Sol' 280, 094 35
Okres/kraj	Vranov nad Topľou/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	60 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	108
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Renáta Mikulová

K zlepšeniu zapojenia detí z MRK a ich dochádzky prispelo viacero vecí: pravidelné návštevy pedagogickej a rodičovskej asistentky v rodine, zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania a s tým súvisiace sankcie, ako aj osveta medzi rodičmi a ich vyššia zamestnanosť. V MŠ sa osvedčilo **priamo pomenovať najpálčivejšie problémy, vyzdvihnuť pozitíva a určiť si ciele na odstránenie negatív**. Pri príprave celoškolských aktivít zapájať rodičov z oboch skupín súčasne, vytvoriť si pozicie triednych dôverníkov z oboch skupín rodičov, ktorí spolupracujú s MŠ a tlmočia potreby a názory oboch strán. Veľký prínos mal vznik inkluzívneho tímu: odborná zamestnankyňa pomáhala deťom, ktoré potrebovali pomoc logopéda alebo vyšetrenie CPPaP, pedagogické asistentky boli priamo z komunity a poznali situáciu v rodinách, rodičovské asistentky riešili akékoľvek problémy detí dochádzajúcich do MŠ, ale zároveň pripravovali na vstup do MŠ nové deti.

MŠ Komenského, Spišská Nová Ves

Adresa	MŠ Komenského 25, 052 01 Spišská Nová Ves
Okres/kraj	Spišská Nová Ves/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	33 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	21
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Daniela Jannová

V materskej škole sa podarilo úspešne zaškoliť deti do bežných tried v ZŠ. Predchádzala tomu trpežlivá práca učiteľiek MŠ, otvorená a motivujúca komunikácia s rodičmi a apelovanie na rozvoj ich dieťaťa. Pre zvýšenie počtu detí v MŠ a zlepšenie ich dochádzky bolo dôležité aj zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania a zapojenie MŠ do NP PRIM II. V práci s deťmi MŠ uplatňuje **princíp rešpektovania, pochvaly, motivácie a zapájanie rodičov do vzdelávacieho procesu**. V minulosti MŠ nenevštevovali deti z MRK, no počas projektu NP PRIM II sa ich počet prostredníctvom inkluzívneho tímu zvýšil. V MŠ sa snažia vytvárať inkluzívne prostredie a organizovať spoločné aktivity, kde sa stretávajú deti a rodičia.

MŠ Tehelná, Spišská Nová Ves

Adresa	MŠ Tehelná 20, 052 01 Spišská Nová Ves
Okres/kraj	Spišská Nová Ves/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	20 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	107
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Jana Zajacová

V materskej škole rodiča vnímajú ako seberovného partnera – dôležitá je každodenná komunikácia a pravidelné spoločné aktivity s rodičmi v priestoroch MŠ 2x v mesiaci. MŠ navštevujú výlučne deti z MRK, pričom ich počet narásol a vďaka spolupráci s rodinou sa zlepšila aj ich dochádzka. Veľkým prínosom, a pre deti z MRK nutnosťou, je pozícia pedagogického asistenta a asistentky v MŠ. **V tejto lokalite deti navštevujú MŠ iba 1 rok pred nástupom do ZŠ. Prichádzajú bez znalosti slovenčiny, potrebujú rozvinúť základné sociálne zručnosti a samostatnosť a sú veľmi citovo naviazané na rodiča. Pedagogické asistentky a asistent napomáhali detom zvládať adaptáciu v MŠ.** Osvedčili sa im tiež spoločné aktivity v MŠ aj mimo priestorov MŠ, účasť rómskych rodičov na kultúrnych podujatiach organizovaných MŠ, výmena skúseností, tradícií, kultúry.

MŠ Spišský Štiavnik

Adresa	Hornádska 239, 059 14 Spišský Štiavnik
Okres/kraj	Poprad /Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	0
Rodičovskí asistenti	4
% Rómov v inkluzívnom tíme	75 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	98
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	PaeDr. Olga Javorská

V MŠ sa zlepšila dochádzka detí a zo strany niektorých rodičov aj zvýšil záujem o MŠ. Prispelo k tomu aj povinné predprimárne vzdelanie, zamestnanosť rodičov a najmä práca rodičovských asistentiek, ktoré žijú v komunité a navštevovali pravidelne rodiny detí. Veľmi sa tak zlepšila aj komunikácia s deťmi, pretože asistentky sú Rómkynky a mohli tlmočiť deťom. Tie sa v ich prítomnosti cítili bezpečnejšie a podarilo sa im získať si aj dôveru rodičov, že ich deti sú v bezpečí v prostredí MŠ, že im pravidelná dochádzka prospieva vo všetkých oblastiach a zapájali ich do diania a aktivít MŠ. S niekotými rodičmi bola komunikácia náročná a inkluzívny tím MŠ musel zvládnúť aj konfliktné situácie s pomocou obecnej hliadky a zriaďovateľa, dobre spolupracovali i so zdravotnou službou v obci. Náš cieľ by mal byť rovnaký: pomôcť rómskym spoluobčanom začleniť sa do spoločnosti a deťom uspiet vo vzdelaní a v ďalšom živote. Niekedy však vznikajú ľažkosti, lebo chýba spolupráca inštitúcií v lokalite a aj samotní Rómovia sa niekedy medzi sebou separujú a vyvyšujú.

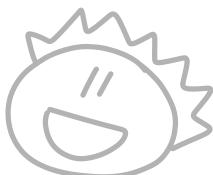

MŠ Stará Ľubovňa

Adresa	MŠ Tatranská 1067/21, Stará Ľubovňa
Okres/kraj	Stará Ľubovňa/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	2
Rodičovskí asistenti	3
% Rómov v inkluzívnom tíme	33 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	32
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Monika Bukovičová

Najdôležitejším podnetom na zlepšenie dochádzky detí a záujem rodičov o MŠ bola jednoznačne **pozitívna klíma v MŠ a kooperácia inkluzívneho tímu s rodinou**, aktívny prístup všetkých zúčastnených, rodičov aj zamestnankýň MŠ, a vzájomné stretávanie sa na formálnej aj neformálnej úrovni.

MŠ Švedlár

Adresa	Železničná 460, 053 34 Švedlár
Okres/kraj	Gelnica/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	80 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	85
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Monika Jarabeková

V rámci projektu sa materská škola sústredila viac na aktivity s rodinami priamo v teréne aj v MŠ. Aktívne pracovali najmä s deťmi, ktoré predtým nenavštievovali MŠ. **Vďaka návštevám v rodinách sa podarilo zlepšiť komunikáciu s rodičmi aj dochádzku detí. Vytvorila sa tak atmosféra dôvery a rešpektu.** Dôležité bolo pritom aktívne rodičov zapájať do aktivít v MŠ a hlavne počúvať a následne realizovať ich návrhy. Veľkým prínosom boli pozície školskej špeciálnej pedagogičky, pedagogických asistentiek a rodičovskej asistentky, ktoré realizovali množstvo zážitkových aktivít s deťmi aj rodičmi: pečenie, varenie, šitie na stroji, výrobu sviečok, starostlivosť o kvety, spoločné výlety.

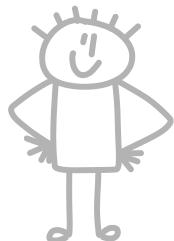

MŠ Vechec

Adresa	Školská 425, 094 12 Vechec
Okres/kraj	Vranov nad Topľou/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	94
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Marta Bačíková

Materskej škole sa osvedčilo realizovať akcie spoločne pre všetky deti, napr. vystúpenie na deň matiek, Mikuláša, karneval. Tiež **pristupovať k všetkým rodičom rovnocenne a verejne ich pochváliť – všetkých**. Vďaka inkluzívному tímu a prítomnosti asistentiek sa podarilo zvýšiť počet detí v MŠ a zlepšiť ich dochádzku – deti im rozumeli a rodičia dôverovali. Rodičia už majú záujem aj o celodenný pobyt v MŠ, zatiaľ čo predtým hlásili deti iba na pol dňa. Osvedčili sa tiež online skupiny cez Messenger na prezentáciu práce s deťmi, aj na riešenie problémov v triede.

MŠ Veľká Lomnica

Adresa	Školská 267, 059 52 Veľká Lomnica
Okres/kraj	Kežmarok /Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	5
Odborní zamestnanci	2
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	182
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Eva Komarová

V MŠ sa osvedčili akcie s účasťou rodín – tvorivé dielne, vystúpenia, výlety. Vyčlenili tiež konzultačné hodiny pre rodičov aj v spolupráci s PA, OZ na informovanie o napredovaní detí a čo treba ďalej stimulovať. **Princípom MŠ je, že všetci tvoria jeden tím v rámci MŠ. Každá pozícia v inkluzívnom tíme priniesla do kolektívu MŠ nové obzory.** Pedagogické asistentky – ranný filter, zápis, komunikácia v rómskom jazyku s deťmi a rodičmi. Odborné zamestnankyne – spolupráca s PZ, RA, PA pri depistáži a stimulácii detí, príprava na vstup do ZŠ. Rodičovská asistentka – zlepšenie dochádzky detí, komunikácia v rómskom jazyku, spolupráca s rodinou a hlavne práca s deťmi v rodinách a komunitnom centre s deťmi, ktoré MŠ ešte nenaštevovali. Terénna sociálna práca – komunikácia a spolupráca so všetkými subjektmi v obci.

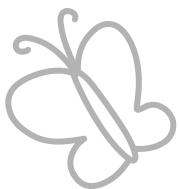

MŠ Veľké Blahovo

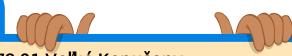

Adresa	Veľké Blahovo 98, 930 01
Okres/kraj	Dunajská Streda/Trnavský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	0
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	25 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	33
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Erika Gálffy

Vďaka tomu, že do tímu pribudla rodičovská asistentka z komunity a vedela s rodičmi spolupracovať, sa aj Rómovia stali otvorennejší, mali väčšiu dôveru v celý pedagogický tím. Zásadou je otvorenosť a vypočutie si názorov rodičov, takisto zapojiť rodičov do aktivít, dať im vedieť, čo sa chystá, aké majú možnosti. V MŠ sa podarilo nielen zvýšiť počet detí, ale aj zlepšiť ich dochádzku. Prispela k tomu úzka spolupráca pedagogických asistentiek, rodičovskej asistentky, pedagogického tímu a rodičov. Rovnako aj množstvo akcií, ktoré sa konali v MŠ a otvorená komunikácia s rodičmi, spoločné prebratie problémov a ich vyriešenie.

MŠ P. O. Hviezdoslava, Veľké Kapušany

Adresa	P. O. Hviezdoslava č. 65/117, 079 01 Veľké Kapušany
Okres/kraj	Michalovce/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	2
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	40 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	15
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Mária Jencsoová

Vďaka vzniku inkluzívneho tímu a zapojeniu pedagogických asistentiek a odborných zamestnankýň sa v MŠ dokázali venovať deťom individuálne vo väčšom rozsahu. Podarilo sa tiež zlepšiť dochádzku motiváciou rodičov, aby deti do MŠ nosili, aby vynechávali iba v tie dni, keď sú naozaj choré. Kľúčový bol trpežlivý, ochotný a milý prístup, aj napriek ľažkej komunikácií s rodičmi, prípadne aj pri výskute útočného správania rodičov. Spoločné aktivity, ako pozvanie rómskeho divadla na celoškolské podujatie, ukážka rómskeho talentu, spájanie všetkých detí pri spoločných aktivitách, nerobenie rozdielov, motivácia k spolupráci a vzájomnej pomoci pomáhali zlepšovať vzťahy v rámci komunity.

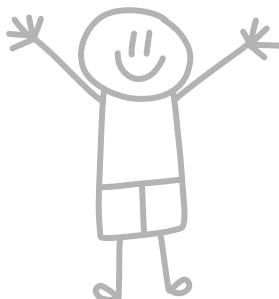

MŠ L.N. Tolstého, Veľké Kapušany

Adresa	L.N. Tolstého 89/20, 079 01 Veľké Kapušany
Okres/kraj	Michalovce/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	50 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	26
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Bc. Melinda Kassa

V materskej škole sa osvedčili **osobné návštevy v rodinnom prostredí a vytvorenie bližších vzťahov s rodičmi**. Spolu s intenzívnejšou kontrolou to tiež pomohlo zlepšiť dochádzku detí. Zásadou MŠ pri komunikácii s rodičmi je individuálny prístup a empatia a vďaka dobrej povesti MŠ sa zvýšil aj počet detí v MŠ.

MŠ Vikartovce

Adresa	Školská 220/20, 059 19 Vikartovce
Okres/kraj	Poprad/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	1
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	33 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	29
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Alena Liptáková

Vznik inkluzívneho tímu bol prínosom: podporil sa pracovný kolektív MŠ, začali sme ťahať za jeden povraz a sledovať najlepší záujem dieťaťa. Tím sa rozšíril o pedagogickú asistentku a odbornú zamestnankyňu. K zvýšeniu počtu detí v MŠ a ich lepšej dochádzke prispelo zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania a terénna práca. MŠ sa osvedčilo využívanie sociálnych sietí, kontrola dochádzky detí, **návšteva rodín v domácom prostredí a najmä ľaskavý a priateľský prístup**. Realizovali sa rozhovory s rodičmi, spoločné aktivity s obcou – tvorivé dielne, vystúpenia pre rodičov, ako aj vyšetrenia školskej zrelosti a priznanie statusu sociálne znevýhodneného prostredia v spolupráci so špecializovanými centrami. MŠ spolupracuje s ďalšími subjektmi: s obcou v oblasti projektov a poskytnutia priestorov na aktivity, so ZŠ pri sledovaní dochádzky a zápise, so spoločenskými organizáciami – Urbár Miniles, dôchodcovský stacionár – „Babička, prečítaj mi rozprávku“ a ďalšie.

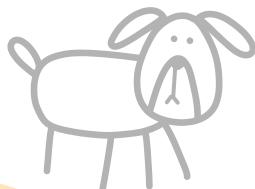

MŠ Vydrník

Adresa	Vydrník 121, 059 14
Okres/kraj	Poprad/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	3
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	38 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	75
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Jarmila Baňasová

Materská škola zaznamenala úspechy vo viacerých oblastiach: realizovali aktivity zamerané na zážitkové učenie, tvorivé spoločné aktivity s rodičmi, výlety, besiedky, otvorené dni v MŠ. **Podarilo sa tiež zvýšiť individuálny prístup k deťom vďaka zapojeniu pedagogických asistentiek a odbornej zamestnankyne.** Pedagogické asistentky pomáhajú hlavne pri jazykovej bariére, školská špeciálna pedagogička zase individuálnym prístupom pri práci s predškolákm. S deťmi v komunite pracovala rodičovská asistentka a veľmi prospešná bola tiež „letná škôlka“. K zlepšeniu dochádzky detí prispela tiež povinná predškolská dochádzka.

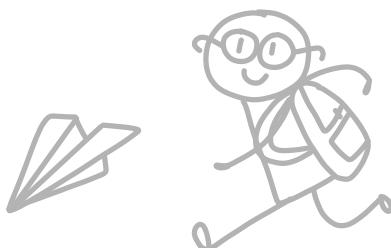

MŠ Zborov

Adresa	Školská 478, 086 33 Zborov
Okres/kraj	Bardejov/Prešovský kraj
Pedagogickí asistenti	5
Odborní zamestnanci	2
Rodičovskí asistenti	2
% Rómov v inkluzívnom tíme	60 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	85
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Iveta Karaffová

Najdôležitejším faktorom zvýšenia počtu detí v MŠ a zlepšenia ich dochádzky bolo **aktívne pôsobenie sociálneho pedagóga a rodičovskej asistentky v prirodzenom prostredí rodín, v komunite**. Pravidelnou a vytrvalou komunikáciou s rodičmi a organizovaním spoločných aktivít rôzneho druhu podnietili záujem rodičov z MRK o umiestnenie detí do materskej školy.

MŠ Zemplínska Teplica

Adresa	Okružná 366/4, 076 64 Zemplínska Teplica
Okres/kraj	Trebišov/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	5
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	3
% Rómov v inkluzívnom tíme	60 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	48
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Vlasta Fiľová

Pozícia rodičovských asistentiek bola pre zlepšenie dochádzky a zvýšenie počtu detí z MRK, navštevujúcich MŠ, klúčová. Aktívna práca inkluzívneho tímu v MŠ a pravidelná práca rodičovských asistentiek v teréne, otvorená, priateľská komunikácia s rodičmi z komunity aj s majoritou a pravidelná osveta (v spolupráci s komunitným centrom) pomohli budovať dôveru medzi komunitou a materskou školou. Pri práci RA bol priestor stretávať sa s rodičmi detí, vypočuť si ich problémy a hľadať riešenia, zvyšovať povedomie rodičov o hygiene, chorobnosti detí, o vzdelávaní. Dôležitá bola pri tom pravidelnosť návštev a práce rodičovských asistentiek v komunite a stretávanie sa majority a rodín z MRK na spoločných aktivitách (rodičovské schôdzky, besiedky detí, propagácia Dňa Rómov).

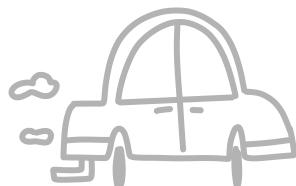

MŠ Polná, Zlaté Klasy

Adresa	Poľná cesta 3, 930 39 Zlaté Klasy
Okres/kraj	Dunajská Streda/Trnavský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	1
% Rómov v inkluzívnom tíme	80 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	107
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Bc. Simona Rigóová

Najväčším prínosom pre zvýšenie počtu detí z MRK v MŠ a zlepšenia dochádzky bola práca inkluzívneho tímu (väčší počet členiek tímu, odborné zamestnankyne), **významnou mierou tomu prispela aj rola/práca rodičovskej asistentky**. Vlastnosti ako ochota, trpežlivosť, láska k deťom, rovnocenný a priateľský prístup ku každému, dieťaťu či dospelému, podporovali vzájomné pochopenie medzi rodičmi a členmi inkluzívneho tímu, posilňovali vzájomnú úctu a spravodlivosť.

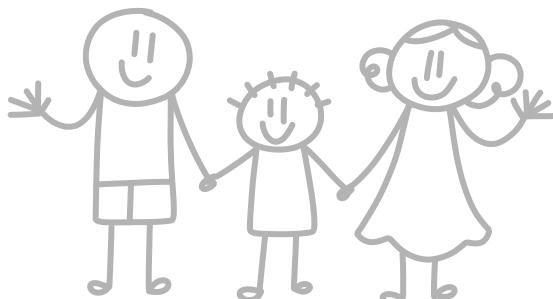

MŠ Školská, Zlaté Klasy

Adresa	Školská ulica 785/4, 930 39 Zlaté Klasy
Okres/kraj	Dunajská Streda/Trnavský kraj
Pedagogickí asistenti	2
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	0
% Rómov v inkluzívnom tíme	75 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	59
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Sabina Rigóová

Otvorenosť medzi rodinami a MŠ, pomoc pedagogických asistentiek, kvalitné vzdelávacie aktivity a **rovnocenný prístup ku všetkým deťom** umožnili zvýšenie počtu detí z MRK v MŠ a zlepšenie ich dochádzky. Spoločné akcie umožnili vzájomné spoznávanie sa.

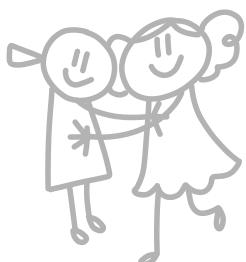

MŠ Žehra

Adresa	Žehra 10, 053 61
Okres/kraj	Spišská Nová Ves/Košický kraj
Pedagogickí asistenti	5
Odborní zamestnanci	1
Rodičovskí asistenti	3
% Rómov v inkluzívnom tíme	60 %
Celkový počet detí z M/RK, ktoré absolvovali NP PRIM II.	60
Osoba zodpovedná za inkluzívny tím	Mgr. Júlia Kočišová

Za najdôležitejší faktor zvýšenia počtu detí a zlepšenia dochádzky považujeme **financovanie aktivít v rámci projektu**, formou paušálneho príspevku na osvetové a didaktické pomôcky bolo možné realizovať spoločné aktivity, ktoré zvyšovali atraktivitu školy. V materskej škole pôsobili viaceré pedagogické asistentky a odborná zamestnankyňa.

Abecedný zoznam ďalších materských škôl zapojených v projekte NP PRIM II

MŠ Bánovce nad Bebravou	Radlinského 1668/10, 957 01 Bánovce nad Bebravou
MŠ Bijacovce	Bijacovce 5, 053 06 Bijacovce
MŠ Boliarov	Boliarov 50, 044 47 Boliarov
MŠ Brezno	Pionierska 2, 977 01 Brezno (elok. Pr.) Hradby 9, 977 01
MŠ Brezno	Máj. povst. čes. ľudu 35, 977 01 Brezno
MŠ Brzotín	Berzehorská 154, 049 51 Brzotín
MŠ Bystré	Cementárenská 311, 094 34 Bystré
MŠ Bystré	Školská 172, 094 34 Bystré
MŠ Čaklov	Čaklov 495, 094 35 Čaklov
MŠ Čičava	Čičava 35, 093 01 Čičava
MŠ Drienov	Nám. kpt. Nálepku 8, 082 04 Drienov
MŠ Družstevná pri Hornáde	Prešovská 48, 044 31 Družstevná pri Hornáde
MŠ Gemerská Ves	Gemerská Ves 234, 982 62 Gemerská Ves
MŠ Hlohovec	Podjavorinskej 8, 920 03 Hlohovec
MŠ Hniezdne	Hniezdne 244, 065 01 Hniezdne
MŠ Holumnica	Holumnica 121, 059 94 Holumnica
MŠ Hranovnica	SNP 219, 059 16 Hranovnica
MŠ Huncovce	Školská 231/2, 059 92 Huncovce
MŠ Chrašť nad Hornádom	Chrašť nad Hornádom 44, 053 63 Chrašť nad Hornádom
MŠ Jakubany	Jakubany 151, 065 12 Jakubany
MŠ Jarovnice	Jarovnice 464, 082 63 Jarovnice
MŠ Kamenná Poruba	Kamenná Poruba 109, 093 03 Kamenná Poruba
MŠ Kecerovce	Kecerovce 374, 044 47 Kecerovce
MŠ Kežmarok	Nižná brána 8, 060 01 Kežmarok
MŠ Klenovec	Základná škola s MŠ Vladimíra Mináča, 9. mája 718, 980 55
MŠ Komárno	Eötvösova 48, 945 01 Komárno
MŠ Komárno	Komáromiho Kacza 39, 945 01 Komárno
MŠ Komjatice	Námestie A. Cabana 36, 941 06 Komjatice
MŠ Kozárovce	Kozárovce 927, 935 22 Kozárovce
MŠ Kraľovce	Kráľovce 86, 044 44 Kráľovce
MŠ Kráľovský Chlmec	L. Kossutha 1272/103, 077 01 Kráľovský Chlmec
MŠ Krásnohorské Podhradie	Pokrovková 182, 049 41 Krásnohorské Podhradie
MŠ Krížová Ves	Krížová Ves 66, 059 01 Krížová Ves
MŠ Levoča	Predmestie 832/26, 054 01 Levoča
MŠ Lenartov	Lenartov 38, 086 06 Lenartov
MŠ Lipany	Kpt. Nálepku 19, 082 71 Lipany
MŠ Markušovce	ZŠ s MŠ, Školská 16, Markušovce
MŠ Ľubica	Gen. Svobodu 40, 059 71 Ľubica

MŠ Marhaň	Marhaň 98, 086 45 Marhaň
MŠ Medzev	Mariánske nám. 35, 044 25 Medzev
MŠ Medzilaborce	Duchnovičova 480/29, 068 01 Medzilaborce
MŠ Medzilaborce	Gen. Svobodu 675/23, 068 01 Medzilaborce
MŠ Michalovce	Jána A. Komenského 2, 071 01 Michalovce
MŠ Michalovce	Mlynská 1, 071 01 Michalovce
MŠ Mirkovce	Mirkovce 186, 082 06 Mirkovce
MŠ Nacina Ves	Nacina Ves 156, 072 21 Nacina Ves
MŠ Nálepkovo	Školská 684, 053 33 Nálepkovo
MŠ Nitra	Novozámocká 129, 949 05 Nitra
MŠ Ostrovany	Hlavná 67, 082 22 Ostrovany
MŠ Pavlovce nad Uhom	Školská 3, 072 14 Pavlovce nad Uhom
MŠ Petrová	Petrová 7, 086 02 Petrová
MŠ Petrovany	Petrovany 275, 082 53 Petrovany
MŠ Podhorany	Podhorany 38, 059 93 Podhorany
MŠ Polomka	Komenského 31, 976 66 Polomka
MŠ Poprad - Matejovce	Koperníkova ulica 1707/21, 059 51 Poprad
MŠ Poráč	Poráč 125, 053 23 Poráč
MŠ Rakúsy	Základná škola s materskou školou, Rakúsy 81, 059 76
MŠ Richnava	Richnava 260, 053 51 Richnava
MŠ Rokycany	Rokycany 40, 082 41 Rokycany
MŠ Rudňany	Rudňany 359, 053 23 Rudňany
MŠ Rudňany	Rudňany 554, 053 23 Rudňany
MŠ Sabinov	Komenského 41, 083 01 Sabinov
MŠ Sabinov	17.novembra 42, 083 01 Sabinov
MŠ Sačurov	Sačurov 324, 094 13 Sačurov
MŠ Sečovce	Nová 1690/11, 078 01 Sečovce
MŠ Slavkovce	Slavkovce 151, 072 17 Slavkovce
MŠ Slovenská Volová	Slovenská Volová 97, 067 22 Slovenská Volová
MŠ Smižany	Zelená 773/1, 053 11 Smižany
MŠ Spišská Nová Ves	I. Krasku 3, 052 01 Spišská Nová Ves
MŠ Spišská Nová Ves	Stolárska 2, 052 01 Spišská Nová Ves
MŠ Spišské Tomášovce	Školská 1, 052 01 Spišské Tomášovce
MŠ Stará Ľubovňa	Vsetínska 36, 064 01 Stará Ľubovňa
MŠ Stráne pod Tatrami	Stráne pod Tatrami 33, 059 76 Stráne pod Tatrami
MŠ Šarišské Jastrabie	Šarišské Jastrabie 270, 065 48 Šarišské Jastrabie
MŠ Sučany	Hurbanova 10, 038 52 Sučany
MŠ Svinia	Záhradnícka 83/19, 082 32 Svinia
MŠ Šarišská Poruba	Šarišská Poruba 34, 082 12 Kapušany
MŠ Širkovce	Hlavná 74, 980 02 Širkovce

MŠ Telgárt	Telgárt 154, 976 73 Telgárt
MŠ Toporec	Školská 2/1, 059 95 Toporec
MŠ Trebišov	MŠ, ul. 29. augusta 392 (el. triedy MŠ Škultétyho 1031/26)
MŠ Trhovište	Trhovište 50, 072 04 Trhovište
MŠ Tuhrina	Tuhrina 4, 082 07 Tuhrina
MŠ Turňa nad Bodvou	Školská 301/16, 044 02 Turňa nad Bodvou
MŠ Valkovňa	Vaľkovňa 78, 976 69 Valkovňa
MŠ Varhaňovce	Varhaňovce 20, 082 05 Varhaňovce
MŠ Veľká Ida	Veľká Ida 359, 044 55 Veľká Ida
MŠ Vítkovce	Vítkovce 81, 053 63 Vítkovce
MŠ Zámutov	Zámutov 301, 094 15 Zámutov
MŠ Žbince	Žbince 145, 072 16 Žbince
MŠ Žehňa	Žehňa 9, 082 06 Žehňa

Záver

Realizácia projektu NP PRIM II. by nebola možná bez siete regionálnych koordinátorov a koordinátoriek. Každý mesiac navštevovali jednotlivé materské školy vo svojom regióne. Ich úlohou bolo koordinovať, usmerňovať a najmä podporovať zamestnancov a zamestnankyne inkluzívnych tímov MŠ, ktoré boli financované v rámci projektu. Taktiež prispievali k sledovaniu a hodnoteniu pokroku v oblasti inkluzívneho predprimárneho vzdelávania v zapojených MŠ, operatívne identifikovali a riešili výzvy na lokálnej úrovni v rámci svojich možností. Okrem toho vykonávali vo svojich pridelených obciach a mestách, kde boli MŠ zapojené do projektu, konzultácie súvisiace s projektom a zúčastňovali sa obsadzovania pracovných miest v MŠ. V neposlednom rade prispievali k prepájaniu všetkých pomáhajúcich profesii z ostatných národných projektov za účelom komplexnejšej pomoci ľuďom z marginalizovaných rómskych komunít. Ich pôsobenie sa ukázalo ako klúčové v implementácii projektu, pretože bez ich informácií z terénu a expertízy by nebolo možné pružne reagovať na potreby materských škôl a projektu.

Regionálnymi koordinátorkami a koordinátormi v NP PRIM II. boli: Božena Tokárová (Michalovce), Denisa Gáborová (Spišská Nová Ves), Dominik Pompa (Kežmarok), Gabriela Zsidová (Nitra), Martina Ferencz (Košice), Oľtília Panáková (Prešov), Róbert Farkaš (Rimavská Sobota), Roman Huňák (Humenné), Štefan Hajaš (Svidník).

Názov:

Ako hodnotia výsledky NP PRIM II. materské školy

Vydavateľ:

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

Autorky:

Eva Ďuríková

Martina Kubánová

Poradie vydania:

prvé

Rok vydania:

2023

Grafická úprava:

NUMERO 9 ART AGENCY

Tlač:

Centrum polygrafických služieb

ISBN 978-80-974379-5-4

EAN 9788097437954

ISBN 978-80-974379-5-4

EAN 9788097437954

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore
z Európskeho sociálneho fondu v rámci
Operačného programu Ľudské zdroje